

Мэзаем и 23-р — Хэгъэгум иухъумагъо и Маф

Лытэныгъэ зыфэтшырэ вете-
ранхэр ыкӀи дзэкӀулыкӀушӀэхэр!
ТичыплӀэгъу лӀапӀэхэр!

Хэгъэгум иухъумагъо и Мафэ фӀэш
тышӀуфӀэгъушӀо!

Мы мӀфӀӀӀ шлагъоу цыф жъугъ-
хэм бӀагъӀу зӀдырмӀфӀӀ хъугъэм
кӀегъӀагъо тӀтӀхэмрӀ тӀтӀжӀхэм-
рӀ хэгъэгум ифедӀхэм якӀушӀуменкӀӀ
зӀрӀзышӀхъамысжыгъӀхэр.

Урысые ДзӀмрӀ ДзӀ-Хы ФлотымрӀ
язӀолӀхэр ыкӀи яофицерхэр сӀд фӀӀдӀ
лӀӀхъани зыуж итхэр тикӀэралыгъо
зыкӀиухъумӀжынымкӀӀ ыкӀуагӀӀ гъ-
пытӀгъӀныр ыкӀи игъунапкӀӀхэр мы-
укъогъӀхэр ары.

Урысыем илӀӀпкӀӀ цынӀгъончӀагъ-
кӀӀ дзӀмрӀ флотымрӀ нахъыпӀэм фӀдӀу
непи цыхъӀшӀӀгъу кӀуагӀӀу шытых,
хэгъэгум шыпсӀухэрэм мамырныгъэ
шылакӀӀ ялӀу гъӀпсын лӀофыр лӀагъ-
кӀотӀнымкӀӀ ахэм яшӀогъӀшхо кӀӀӀо.

Адыгеим исхэр лӀӀшӀӀгъу пчӀа-
гъӀхэм кӀагӀӀӀ уи ХэгъӀу узӀӀр-
фӀӀӀжӀӀн фагӀмкӀӀ хӀбзӀ шлагъоу шы-
лӀхэм атетӀу псӀухӀзӀ Урысыем
ыкӀуагӀӀ нахъ зӀрагъӀпытӀщтым, джыри
нахъ зӀтегъӀпсыхъагъӀ ар зӀрӀхъу-
щтым ялахъышхо зӀрӀхашыхъащтым
тицыхъӀ тель.

ТичыплӀэгъу лӀапӀэхэр, зӀклӀми
тышӀуфӀӀӀа псауныгъэ пытӀ шъуилӀ-
нӀу, дунаир мамырӀу, шӀум шъушы-
мыкӀӀу шъупсӀуӀнӀу!

**Адыгэ Республикэм
и ЛышхъӀу
ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан
Адыгэ Республикэм
и КъӀэралыгъо Совет — Хасэм
и ТхъаматӀу
Владимир НАРОЖНЫЙ**

Анахъ дӀгъухэм ахалъытагъ

АР-м и ЛышхъӀу ТхъакӀушынӀ Аслъан
КъыблӀ дзӀ округым и ГъӀорышӀагӀӀу
зӀхӀӀӀн лӀофхэм апылӀым иотделениеу дзӀ
комиссариатхэм афӀгъӀзагъӀэм ипӀащӀу Денис
Маракушевыр тыгъуасӀ ригъӀблӀгъагъ.
ЗӀлукӀӀгъум хӀӀӀжыагъӀх Адыгэ Республикэм
идзӀ комиссарӀу Александр Авериныр
хӀушхъафыкӀыгъӀ программӀхэмкӀӀ АР-м и
ЛышхъӀу и ГъӀорышӀагӀӀу ипӀащӀу Владимир
Шабалиныр.

Адыгеим идзӀ комиссариат уплӀӀ-
кӀунхӀу цызӀхӀагъӀгъӀхэм кӀагъӀӀӀ-
гъуагъӀхэм Денис Маракушевым рес-
публикэм ипӀащӀ ащигъӀгъозагъ. Ащ
кызӀзӀриуагъӀмкӀӀ, илӀӀӀс кӀӀӀс КъыблӀ

дзӀ округым хӀхъӀӀр комиссариат
15-мӀ уплӀӀкӀунхэр ащарагъӀкӀокӀых.
Джыри планым кызӀзӀрӀцӀдӀлытагъӀу,
Адыгеим идзӀ комиссариат ыкӀи ащ
епхыгъӀ отделӀу муниципальнӀ обра-

зованиехэм ащылӀхэр аулӀӀӀкӀугъӀх.
УзгъӀгумӀкӀын фӀдӀ хӀукъоныгъӀ ин
кызӀзӀрӀхамыгъӀщыгъӀм, блӀӀкыгъӀ илӀӀ-
сым егъӀшӀагъӀмӀ, лӀофхэр джыри на-
хъышӀу зӀрӀхъугъӀхэм ыкӀи анахъ дӀгъу-
хэм ащыщӀу чыплӀӀ гъӀнӀфагъӀ зӀри-
убытыщтым ицыхъӀ зӀрӀтӀлыым кӀаки-
гъӀтхыгъ.

— ТидзӀ комиссариат илӀофӀӀӀн зӀ-
рӀзӀхӀицӀрӀм тӀри лӀӀшӀу тегъӀразӀ,
— кыӀуагъ АР-м и ЛышхъӀу иеплӀы-
кӀӀхэр кырилотыкӀхӀзӀ. — Джы ипӀащӀ
зытӀхъӀм, гъӀгъӀпӀшӀохэр етпхыгъагъӀх
ыкӀи охътӀ кӀӀкӀым ахэр кызӀзӀригъӀ-
шыпкӀӀжыгъӀхэр нӀрылӀӀгъу хъугъӀ.
АрӀу шытми, шӀо уасӀу кыфӀшӀушы-
щтым тӀркӀӀ мӀхъанӀшхо илӀ. УплӀӀкӀун-
хэм лӀофхэр нахъышӀу зӀрӀхъугъӀхэр
кызӀзӀраушыхъагыжыгъӀ лӀӀшӀу ти-
гуагӀ. ЗӀфагъӀ хӀӀӀӀу уасӀ кызӀзӀ-
рӀфӀшӀушыгъӀм пӀае тхъашӀуегъӀпсӀу.

ТапӀкӀи ащ тетӀу комиссариатым
илӀофӀӀӀн лӀыгъӀкӀотӀнӀу зӀрӀщыгъӀ-
хэрӀми республикэм ипӀащӀ кыкӀи-
гъӀтхыгъ.

ХЪУТ НӀФСӀТ.

СурӀтхэр А. Гусевым тырихыгъӀх.

ИлӀӀӀсыбӀ тешӀагъӀми...

АР-м и ЛышхъӀу ТхъакӀушынӀ Аслъан Абхъаз
Республикэм илӀыкӀо купӀу Адыгеим кӀӀкӀуагъӀр
тыгъуасӀ ригъӀблӀгъагъ.

Купым хӀтыгъӀх Абхъазым зыкӀӀ-
ухъумӀжыгъӀнымкӀӀ иминистрӀ игуадзӀу
Закан Нанба, Абхъаз лӀӀпкӀым ихӀ-
гъӀу зао иветеранхэм яорганизацие
итхъаматӀу Илья Гуния, мы органи-
зацием и АпшӀӀрӀ Совет хӀтӀу Дмитрий
Хагба ыкӀи Абхъаз Республикэм и
Президент Абхъазым иветеранхэмрӀ
Темыр Кавказым икыгъӀу ежхэм яшӀо-
игъоныгъӀкӀӀ заом хӀӀӀжыагъӀхэмрӀ
язӀдӀлӀжӀӀн епхыгъӀ лӀофхэмкӀӀ иуп-
чӀӀжыгъӀоу АфӀуӀнӀ Муаед. Джащ фӀдӀу
зӀлукӀӀгъум хӀӀӀжыагъӀх АР-м лӀӀпкӀ
лӀофхэмкӀӀ, лӀӀкыб кӀӀӀралхэм ащыпсӀу-
рӀ тильӀпкӀӀгъӀухэм адырӀӀӀ зӀпхыныгъӀ-
хэмкӀӀ ыкӀи кӀӀбар жъугъӀм иамал-
хэмкӀӀ и Комитет ипӀащӀу ШхъӀӀӀхъо
АскӀр, УФ-м лӀӀкыб кӀӀӀрал лӀофхэмкӀӀ
и МинистерствӀ илӀыкӀоу Адыгеим цыӀӀ
Игорь Терзиян, Адыгэ Хасэм илӀыкӀоу
КъуижӀ КъӀӀпӀан.

ТхъакӀушынӀ Аслъан Абхъаз Рес-
публикэм кыкӀыгъӀхэм шӀуфӀс ари-
хызӀ, Абхъазыр адыгӀхэм тӀкӀош рес-
публикӀу зӀралытӀӀрӀ, ащ илӀыкӀохэр
кызӀзӀрӀблӀгъагъӀхэр пстӀӀуми лӀӀшӀу
зӀрӀагуагӀ кыхыгъӀӀщыгъ.

— ШхъӀӀӀфӀӀныгъӀшхо зыфӀтшырӀ,
шӀу тлӀӀгъурӀ лӀӀпкӀым шъурилӀыкӀошӀ,
кытпӀӀблӀгъӀ тӀкӀошхэр кытфӀкӀуагъӀ-
хӀу тӀлытӀ, — ыӀуагъ ащ. — ЛӀӀшӀӀгъу
пчӀагъӀм адыгӀхэмрӀ абхъазхэмрӀ
зӀгурылӀоныгъӀрӀ зӀкӀошныгъӀрӀ азы-
фагу илӀӀу кыӀрӀкӀох. Ар тапӀкӀи нахъ
пытӀнӀу, лӀӀӀныкӀо пстӀӀумкӀи тизӀ-
дӀлӀжыӀныгъӀ зыушӀомбгъунӀу тыфай
ыкӀи ащ тӀ тыфӀхъазыр.

1992 — 1993-рӀ илӀӀӀсхэм Абхъаз
Республикэм зӀо-зӀӀӀуцужӀу шыкӀуа-
гъӀм Адыгеим икыгъӀу ежхэм яшӀо-
игъоныгъӀкӀӀ хӀӀӀжыагъӀхэм ащыщхэм

Абхъазым итын лӀапӀӀхэр кӀафагъӀ-
шӀошагъ. ЛыкӀо купым ипӀащӀу, зыкӀӀ-
ухъумӀжыгъӀнымкӀӀ министрӀм игуа-
дзӀу Закан Нанба ахэр кӀӀзыушы-
хъагыр тхылӀхэмрӀ бгъӀахӀхъӀхэмрӀ
кӀаратыжыынхӀу кызӀзӀрӀкӀуагъӀхэр
кыӀуагъ. Абхъаз лӀӀпкӀыр чыплӀӀ кыин
зефӀм пстӀӀумӀ апӀу адыгӀхэм алӀ
кызӀзӀрацӀигъӀр, лӀыхъужыныгъӀ зӀра-
хъӀзӀзӀ яшхъафитныгъӀ пӀае зӀрадзӀуа-
гъӀхэр ныбжыи зӀрацӀымыгъушӀӀщтыр
ащ кыхыгъӀӀщыгъ. ИлӀӀӀсыбӀ тешӀагъ
нахъ мышӀӀми, Адыгеим икыгъӀу а
заом хӀӀӀжыагъӀхэр хӀзыгъӀ имыӀӀу
кыӀахъӀӀщынхэм ыуж зӀритхэм кыи-
кӀигъӀтхыгъ. НӀмыкӀӀу Абхъаз Рес-
публикэм илӀыкӀо куп хӀтыгъӀхэмӀ зӀо-
зӀӀӀуцужыым илӀӀхъан адыгӀхэр лӀпы-
лӀгъушхо кызӀзӀрафӀхъугъӀхэм, пстӀӀуми
анахъ кӀапӀблагъӀхӀу непи зӀрӀщыт-
хэм, гъуфӀӀӀныгъӀ хӀӀӀӀу зӀрапӀгъо-
кыгъӀхэм афӀӀӀ ярӀзӀныгъӀ кыӀрало-
тыкӀыгъ.

(ИкӀӀух я 2-рӀ н. ит.).

Правительствэ телеграмм

**РеспубликӀу Темыр
Осети́ем —Алани́ем
и ПравительствӀ
и ТхъаматӀу
В. 3. Битаровым
фӀӀӀо**

ЛытӀӀныгъӀ зыфӀсшырӀ Вячес-
лав ЗӀлымхъан ыкӀӀор!

РеспубликӀу Темыр Осети́ем —
Алани́ем и ЛышхъӀу Агузаров Та-
мерлан КимӀ ыкӀӀор игъонӀмысӀу ду-
наим зӀрӀхыжыгъӀр гухӀкӀышхо сщы-
хъугъ.

Зидунай зыхъожыгъӀм иунагъо,
илахылхэм, республикэм шыпсӀу-
рӀ пстӀӀуми сафӀтхъаусыхъ.

Тамерлан КимӀ ыкӀӀор гукъӀкыжъ
дахӀкӀӀ ренӀу тыгу илӀыщт.

**Адыгэ Республикэм
и ЛышхъӀу
ТХЪАКӀУШЫНӀ Аслъан**

АР-м и Лышхъхъэ къэгъэлъэгъоныр шлогъэшлэгъоныгъ

Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ Тхьаклушынэ Аслъан АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ къыщызэлуахыгъэ къэгъэлъэгъонэу «Урысыем итарихъ пщы лъэпкъхъу Черкасскэхэр зэрэхъагъэхэр» зыфиорэм тыгъуасэ щылагъ. Ащ игъусагъэх АР-м культурэмкӀэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэтрэ ащ игуадзэу ШъэуапцӀэкъо Аминэтрэ.

Тхылъеджаплэм къыщызэлуахыгъэ къэгъэлъэгъоним хэхъэрэ материалхэр, тхылъхэр АР-м и Лышхъхъэ шлогъэшлэгъоныгъэх. Ахэм игуапэу ялпӀыгъ, зэригъэшлагъэх, зыгъэхъазыргъэхэм афэрзагъ.

— *Лъэпкъхэм язэпхыныгъэ, ахэм азыфагу иль зэгурыло-*

*ныгъэр гъэпытэгъэным, узэгурылоным мэхъанэшхо зэрягъэ мы юфтхъабзэм дэгъоу къегъэ-
лягъо. Адыгэхэмрэ урысхэмрэ непэ зэфыщытыкӀэ дэгъоу ялэм Черкасскэхэм ялахышлу хэлъ. Урысые къэралыгъом хэхъо-
ныгъэ ышӀынымкӀэ мы пщы лагъом къыхэкӀыгъэхэм афэ-*

лъэкӀыгъэр бэ, непи ар цыфхэм ащыгъупшэрэп. Лъэпкъ лэпчъ дэгъоу, дахэу хэлъыр, шлушлагъэу илэр къыхэбгъэщын, утегушылэн фæе, ащкӀэ Черкасскэхэр щысэтэхыплэх, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.

Къэгъэлъэгъоним материал гъэшлэгъоныбэ къыхеубытэ, Урысыем иапэрэ генералиссимусэу Михаил Черкасскэм исурэт къыщегъэжьагъэу Урысыем ипачхыхъэхэм адэжъ къулыкӀу щызыхыгъэ Черкасскэхэм илъэс пчъагъэхэм къа-
клоцӀ лӀыгъэу зэрэхъагъэр, ахэм къарыкӀуагъэр зэрытхэгъэ тхылъхэм анэсыжьэу.

Къэгъэлъэгъоним даклоу, непэ тхылъеджаплэм ищыкӀэ-псэукӀэ зыфэдэм, щыкӀагъэу, гүмэ-

кӀыгъоу илэхэм АР-м и Лышхъхъэ ащыгъэгозагъ учреждением ипачэу КъыкӀ Бэлэ. Ащ къызэрилуагъэмкӀэ, электричествэр зэрыкӀохэрэр жъы дэдэ хъугъэх, ахэр зэблэхъугъэнхэ фæе, зэшлуахын фæе нэмыкӀ юфыгъохэри щылэх.

Мыщ дэжым АР-м и Лышхъхъэ къызэрилуагъэмкӀэ, тхылъеджаплэм гъэцӀэкӀыжынхэр ешылӀэгъэнхэм пае апэрапшӀэу проектнэ-сметнэ документациер зэхэгъэуцогъэн фæе. Амалэу щылэмкӀэ лӀылуагъу афэхъунхэ зэралъэкӀыштым нэужым егупшысэщтых, культурэм иминистрэ а лъэныкъом ыналэ тыригъэтынэу пшъэрылӀ фишылгъ.

КъыкӀ Бэлэ къызэрэхигъэщыгъэмкӀэ, непэ Урысыем тхылъеджаплэ 44400-рэ фэдиз ит. Учреждение анахъ дэгъу 94-у къахахыгъэхэм АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ ащыщ. Ащ фэдэ лъэаплэхэм анэсынхэмкӀэ лӀылуагъу къафэхъугъэ АР-м и Лышхъхъэ зэрэфэрзэхэр ащ къылуагъ. 2009-рэ илъэсым щыублагъэу мыщ ифонд экземплар мин 478-м ехъу. Тхылъхэм ащыщыбэхэр электроннэ шылкӀэмкӀэ бгъэ-федэнхэ плъэкӀышт. Мы аужырэ уахътэм тхылъеджаплэм зэшлуихын ыльэкӀыгъэр макӀэп, ащ ыльапсэр зисэнэхъат хэшылкышхо физилэ, юфшлӀэкӀо чанхэр мыщ зэрэлутхэр ары. АР-м и Лышхъхъэ ахэм афэрэзагъ, ягъэхъагъэхэм къащамыгъагъэу ыпӀэкӀэ лъыкӀотэнхэу афӀлӀэ-луагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Рэхъатныгъэр, зэгурылоныгъэр къэухъумэгъэнхэр

ПравопорядкэмкӀэ республикэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъоу тыгъуасэ илагъэм пэщэныгъэ дызэрихъагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъхъэ Тхьаклушынэ Аслъан.

Ащ хэлэжьагъэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпӀыл Мурат, Адыгейм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, республикэм ипрокурор шхъалэу Василий Пословскэр, УФ-м щынэгъончӀэнымкӀэ ифедеральнэ къулыкӀу и ГъэлорышлӀапӀэ Адыгейм щылэм ипачэу Олег Селезневыр, Урысыем и Следственнэ комитет республикэмкӀэ иследственнэ ГъэлорышлӀапӀэ ипачэу Александр Глуценкэр, АР-м хэгъэу клоцӀ юфхэмкӀэ иминистрэу Александр Речицкэр, нэмыкӀхэри.

лоныгъо мазэм республикэм щыкӀошт хэдзынхэр щынэгъончэу щытынхэм, лъэпкъ ыкӀи дин зэгурылоныгъэр зыукъо зышӀоигъо кӀуачӀэхэм апэшлуекӀогъэным, тирэхъатныгъэ къэ-
тыухъумэным афӀшӀ шӀэгъэн фæехэм къээрэуцогъэхэр апэ тегушылагъэх. Республикэм лъэпкъ юфхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильӀпкъэгъухэм адырӀлэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхъэлэхъо Аскэр къызэрилуагъэмкӀэ, хэдзынхэм ялэхъан кӀочӀлэ гъэнэфагъэхэм лъэпкъ юфыгъохэр къызфагъэфедзэ, республикэм щыпсэ-

ухэрэм азыфагу зэмызэгъыныгъэ къырагъэтэджен алъэкӀышт. Мыщ дэжым ащ фэдэ кӀуачӀэхэм тапэшлуекӀоним мэхъанэшхо ил. Ар зэшлохыгъэным пае лъэпкъ ыкӀи дин зэгурылоныгъэр гъэпытэгъэным фӀэорышлӀэрэ юфтхъабзэхэр комитетым тапӀкӀи зехищэщтых, общественнэ организациехэм чанэу юф адислӀэшт.

— *Тинепэрэ зэхэсыгъо мы юфыгъомкӀэ къызэлутхыгъ, сыда плӀмэ хэдзынхэр къэблагъэх, а уахътэм цыфхэр элпэзыгъэуцужын зыльэкӀышт къэбар нэпцӀхэр, тишӀольыр бырсыр къызылхъэ зышӀоигъо кӀуачӀэхэр къыкӀокӀынхэ алъэкӀышт. А пстэуми тапэшлуекӀоним тыфэхъазырын фæе. УФ-м и Президент тыготэу тирэхъатныгъэ, тизэгурылоныгъэ къэтыухъумэнхэ фæе. Адыгейм къыхъухъэрэмкӀэ пшъэдэкӀыжь зыхырэр тэры, арышъ, зэкӀэми тило зэхэлъэу юф зэдэтшӀэн, зэри-
фэшъуашӀэу хэдзынхэм тыкъя-кӀолӀэн, хэбзэгъэуцугъэм диштэу зэхэтцэнхэ фæе, — къылуагъ Тхьаклушынэ Аслъан.*

Хэбзэлэх ыкӀи мыхэбзэлэх тынхэр 2015-рэ илъэсым республикэ бюджетым икӀоу къыхагъэмэ, блэкӀыгъэ илъэсхэм чыфӀэу ателыгъэхэр къаы-

жыхыгъэнымкӀэ ащ фӀэгъэзэгъэ структурэхэм япшъэрылӀхэр зэрагъэцӀагъэм илофыгъо къээрэуцогъэхэр нэужым тегушылагъэх.

АР-м финансхэмкӀэ иминистрэу Долэ Долэтбый къызэрилуагъэмкӀэ, 2015-рэ илъэсым республикэм изэхэубытэгъэ бюджет хэбзэлэх ыкӀи мыхэбзэлэх хахъоу къыхагъэр сомэ миллиарди 9-рэ миллион 891,8-рэ мэхъу, илъэсым телытагъэу агъэнэфэгъагъэм ар тӀэкӀу къехъугъ. 2006-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу мы лъэныкъомкӀэ бюджетым хахъоу ышылгъэр фӀэди 4,3-кӀэ нахыбэ хъугъэ. Юфхэр анахъ зыщыкӀыныгъэ 2015-рэ илъэсми бюджетым къыхыгъэ ахъцэм хэхъагъ ыкӀи ыпӀэрэ илъэсым егъэлшагъэмэ, ар сомэ миллион 634,6-кӀэ нахыб. Промышленнэ производствэм хэхъоныгъэу ышылхэрэмкӀэ Адыгейм Къыблэ федеральнэ шӀольырым пэрытныгъэ щылгъ. 2006-рэ илъэсым егъэлшагъэмэ, 2007 — 2015-рэ илъэсхэм промышленнэ производствэм индекс процент 239,5-м кӀэхъагъ. МылӀку шхъалэм инвестициехэр фӀэдитӀукӀэ нахыбэ хъугъэ, мы илъэсхэм къаклоцӀ Адыгейм иэкономикэ сомэ миллиарди 124-рэ инвестициеу къыхалхъагъ.

Бюджетым хэбзэлэх ыкӀи мыхэбзэлэх хахъоу ышылхэрэм яструктурэ анахъ чыпӀэшхо щызыубытырэр цыфхэм хахъоу ялэхэм хэбзэлэхэу атырал-

хъэрэр ары. 2015-рэ илъэсыр пштэмэ, бюджетым къыхыгъэ хахъохэм япроцент 35,9-рэ ар мэхъу. Ащ щыцэу процент 70-р — республикэ бюджетым, процент 30-р чыпӀэ бюджетхэм арыхъагъ. БлэкӀыгъэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллиарди 3-рэ миллион 549-рэ хъугъэ, 2014-рэ илъэсым егъэлшагъэмэ, сомэ миллиони 107,2-кӀэ нахыб.

Мэхъанэшхо зилэ хъакулапхэм ащыщ акцизхэр. 2012-рэ илъэсым щыублагъэу санэм ыкӀи пивэм якцизхэм къакло-
лорэр зэкӀэ республикэ бюджетым рагъахъ. Алкоголь продукцияеу проценти 9-м ехъоу этиловэ спирт зыхъэтым иакцизхэм къаклолорэм ипроцент 60-р федеральнэ бюджетым ехъэ, адрэр республикэм къыфэнэжы. БлэкӀыгъэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллион 281,5-рэ хъугъэ. Санэм — сомэ миллион 303,4-рэ, пивэм сомэ миллион 244,3-рэ къаклӀэлуагъ.

Мыхэбзэлэх хахъохэм закъыфӀэгъазэмэ, мыщ чыпӀэшхо щызыубытырэр, процент 40-м нэсэу, амыгъэкохырэ мылӀкур ыкӀи чыгу лахъхэр бӀджендэу зэратыхэрэм къыкӀэ-
клорэ ахъцэр ары. 2015-рэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллион 279,7-м нэсыгъ. Министрэм къызэрилуагъэмкӀэ, муниципальнэ мылӀкур бӀджендэу зэратырэм къыкӀэклон фæе ахъцэмкӀэ чыфӀэшхо зытелыыр къалэу Мыекъуап ары, джырэ уахътэм ар сомэ миллион 20,5-м ехъу.

Федеральнэ хъакулапхэу къулыкӀум и ГъэлорышлӀапӀэу Адыгейм щылэм ипачэу ДышӀэкӀ

Адам къызэрэхигъэщыгъэмкӀэ, чыфӀэ зытелхэм юф адэшлэгъэныр, ахъцэр къызэкӀэгъэ-
клӀожыгъэныр япшъэрылӀ шхъалэу щыт. 2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъу-
лӀэу чыфӀэхэр сомэ миллиардрэ миллион 63-рэ мэхъу. Къулы-
кушӀэхэм уплъӀкӀун мин 88-рэ фэдиз зэхашагъ, ахэм яшлуа-
гъэкӀэ, аугъоинэу щытым джыри сомэ миллион 553-рэ хагъэхъо-
жыгъ. УплӀӀкӀунхэм ауж сомэ миллион 400 фэдиз бюджетым къырагъэхъажыгъ. Банкрот хъугъэ предприятиехэм, органи-
зациехэм къызэкӀагъэклӀожыым амылӀэкӀышт сомэ миллиони 163-м ехъур атыратхыкӀыжыгъ.

Къыныгъохэр щылэх нахъмышлӀэми, финансхэмкӀэ ведомствэмрэ хъакулапхэу къулыкӀум-
рэ ялофшӀэн дэгъоу зэрэзэхашӀэрэм АР-м и Лышхъхъэ къыкӀигъэтхыгъ, ахэм афэрэ-
загъ. Ащ даклоу бюджетым ихъэрэ хэбзэлэхэу аугъоихэрэм ахэгъэхъогъэн зэрэфаер къы-
луагъ, ащкӀэ анахъэу аналэ зытырагъэтын фæе лъэныкъохэр къыгъэнэфэгъэх.

Кошын юфыгъохэм алъэны-
къокӀэ республикэм илофхэм язытет зыфӀэдэри зэхэсыгъом къышӀалэтыгъ. Министрэу Алек-
сандр Речицкэмрэ ФМС-м иот-
делэу Адыгейм щылэм ипачэу Алексей Климовымрэ къэ-
гушылагъэх, зэфэхысыжыхэр къащылгъэх.

— *Непэ къэралыгъом иэкономикэ зыхэт къыныгъохэм ялэхъан пшъэрылӀэу зыфӀэгъэуцужыхэрэр зэшлӀотхынхэм тыналэ тедгъэтын фæе. Гъогоу къыхэтхыгъэр тэрэз, арышъ, ащ тытемыкӀэу, хэхъоныгъэхэр тшӀыхъэзэ ыпӀэкӀэ тылӀыкӀотэн фæе, — къылуагъ кӀаухым Тхьаклушынэ Аслъан.*

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

(ИкIаух).

АР-м и Лышхъэ Адыгеим икIыгъэ клалэхэм ялэпылэгъу непэ кызнэсыгъэм зеращы-мыгъупшагъэм пае зерафэра-

тын лъапIэхэр къафагъэшъошагъэх. ГухэкIымы, ахэм ащыщэу нэбгыри 5-р дунаим ехыжыгъэх. ЛыкIо купым хэтхэм Абхъаз Республикэм итын

Илъэсыбэ тешIагъэми...

лъапIэу «Орден Леона» зыфиIорэмкIэ нэбгыри 12-р кыхагъэщыгъ, нэбгыри 3-мэ медалэу «За отвагу» зыфиIорэр

къафагъэшъошагъ. Наградэхэр кыызфагъэшъошагъэхэмрэ шымылэжхэм ялахылыхэмрэ ахэр къэзыушыхъатырэ бгъэхалхъэ-

хэмрэ тхылхэмрэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармонием мы мэфэ дэдэм царатыжыгъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

ЯгумэкIыгъохэмкIэ зыкыфагъэзагъ

АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат республикэм ис цыфхэм ренэу залуегъаIэ, гумэкIыгъоу ялэхэм защегъэгъуазэ.

Мы мафэхэм ар Мыекъопэ районым ит поселкэу Тульскэм шылагъ. Станицэу Курджыпс, къутырэу Причтовскэм, псэупIэхэу Тульскэм, Каменномостскэм ыкIи Победэм къарыкIыгъэхэр арых АР-м и Правительствэ и Тхьаматэ зыкыфэзыгъэзагъэхэр. Анахъэу социальнэ мэхъанэ зилэ Iофыгъохэр ары ахэм квалэтыгъэхэр. ПсэупIэ зэрямылэм епхыгъэ Iофыгъохэр, гъэстыныпхъэ шхуантIэр яцэлIэгъэныр, гъогухэм ягъэцэкIажьын, медицинэ ыкIи социальнэ Iэпылэгъур,

транспортим епхыгъэ упчIэхэр ахэм ащыщых. ЗэлукIэгъум хэлэжыагъэх Мыекъопэ район администратием ипашэу Алексей Петрусенкер, чIыплэ зыгъэIорышIэжыпIэхэм япашэхэр.

Мы мафэм Премьер-министрэм зыкыфэзыгъэзагъэхэм янахыбэр лыкIо купыгъэх. Ягъунэгъухэр ягъусэхэу поселкэу Каменномостскэм кыкIыгъэхэу Петр Андреевымрэ Татьяна Безуськэрэ гумэкIыгъо заулэ квалэтыгъ. Электричествоу яунэхэм къаIуаплэрэм ыкIуаIэ зэрэмакIэр къаIуагъ.

Поселкэм щыпсэхэрэм анэсырэ электричествоу зыфэди-зыр зехифынэу, цыфхэм ягумэкIыгъо дигъэзыжынэу ащ фэгъэзэгъэ къулыкIум ипашэ КъумпIыл Мурат пшъэрылфэи.

Каменномостскэм кыкIыгъэ лыкIохэр зымыгъэразэу къаIуагъэхэм ащыщ япсэупIэ кы-

ыналэ тыригъэтынэу пшъэрылфэи. ИщыIагъэ зыхъукIэ, автобусхэр джыри кызэрэтырагъэхъаштыр къариIуагъ.

Iэпылэгъу псынклэр кызэранэсырэм джащ фэдэу зэримыгъэразэхэрэу къаIуагъ. ТакыкIэ 40-м ехъоу ащ ежэхэу кыхэкIы. Автомобиль псынклэ 7 районым щэлажъэми, псэупIэхэр зэрэзэпэчыжъэхэм, зэрэинхэм къахэкIыкIэ, пстэу-ми игъом анэсышхуэрэп. Ащ пае псэупIэу Дахъом джыри зы автомобиль кыратын гухэлъ зэрялэр Iофтхъабзэм кышъаIуагъ. Джащ фэдэу Мыекъопэ районимрэ ялэпылэгъу псынклэхэр зэхагъэхъажынхэу зэрагъэнафэхэрэр, ащ ишIуагъэкIэ псэупIэхэм зэрэанэсыхэрэ уахътэр нахъ макIэ зэрэхъуштыр АР-м и Премьер-министрэу кыхыгъэщыгъ.

2015-рэ илъэсым къутырэу Причтовскэм щашынэу цытыгъэ фельдшер-мамыку пунктым икIэбар зэригъэшIэнэу Аршалус Мнацаканьян къэ-кIуагъ. Экономикэм ылъэны-къокIэ гумэкIыгъоу шыIэхэм апкIэ кыкIыкIэ пунктым игъэп-сын зэкIэхъагъэ зэрэхъугъэр, ау мы илъэсым ашынэу зэрэщытыр КъумпIыл Мурат бзылфыгъэм къариIуагъ.

IофшIэным иветеранэу Тамара Романенкэм социальнэ тынхэр зэблэхъугъэ зэрэхъугъэм ымыгъэразэу къаIуагъ. ТапэкIэ къэралыгъо Iэпылэгъоу кыратыщыгъэм сомэ 200-м ехъу кышыкIагъ, ар кызхэ-

кIырэм кыкIэупчIагъ. Хэбзэгъу-уцугъэу шыIэм елгытыгъэу шъолъыр социальнэ тынхэр зытефэхэрэм зэфэдэу ахэр араты зэрэхъугъэр КъумпIыл Мурат ащ фызэхифыгъ. Джащ фэдэу коммунальнэ фэло-фа-шIэхэм апкIэ ымыгъэразэхэу Iофтхъабзэм къекIопIагъэхэри кыхэкIыгъэх.

Москва кыкIыжыгъэу, блэ-кIыгъэ илъэсым кышъегъэжыа-гъэу Мыекъопэ районим щып-сэурэ Александра Конторинар гухэлъ гъэшIэгъон иIэу АР-м и Премьер-министрэу къеопIагъ. Къушхъэ къэчыхъанымкIэ зэнэкъокъу апэрэу Адыгеим шы-зэхичэнэу ар фай, ащкIэ Iэ-пылэгъу зэрищыкIагъэр къаIуагъ. Бзылфыгъэ ныбжыкIэм мы спорт лъэпкъымкIэ гъэхъэгъэ инхэр ышIыгъэх. Мыекъопэ рай-оныр мыщ фэдэ спорт зэнэ-къокъу шызэхэпщэнкIэ чIыплэ дэгъоу зэрилытэрэр къаIуагъ.

Къушхъэ къэчыхъаныр зе-клоним изегъэушъомбгъун фэ-лорышIэн зэрипкъыштыр Къум-пIыл Мурат кыхыгъэщыгъ. Зэнэкъокъу изэхэщэнкIэ ащ фэ-гъэзэгъэ къулыкIухэр Iэпылэгъу зэрафэхъуштыр Александр Конторином раIуагъ.

Зыкызэрэфагъэзэгъэ Iофы-гъохэмкIэ игъэкIотыгъэ джэуап-хэр КъумпIыл Мурат ариты-жыгъэх, амалэу шыIэмкIэ зэкIэми Iэпылэгъу зэрафэхъу-штыр ариIуагъ.

ПIАТЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшынэ Аспъан тырихыгъ.

ЯеплъыкIэ емылгытыгъэу...

Хэгъэгум иухъумаIохэм я Мафэу мэзаем и 23-м хагъэунэфыкIырэм итарихъ 1918-рэ илъэсым кышъежъэ, ау ар мэфэкI мафэу загъэнэфагъэр 1922-рэ илъэсыр ары.

А лъэхъаным ар Дзэ Плъы-жымырэ Дзэ-Хы Флотымрэ ямафэщыгъ. Хэгъэгум ззошхом ыуж, 1949-рэ илъэсым, мэфэ-кIым ыцIэ зэблахъугъагъ. Ащ кышъыублагъэу ар Советскэ Армием ыкIи Дзэ-Хы Флотым я Мафэу хагъэунэфыкIыштыгъ. 1990-рэ илъэсхэм къэралыгъом зэхъокIыныгъэу фэхъугъэхэм адакIоу, мэзаем и 23-ри Хэгъэ-гум иухъумаIохэм я Мафэу агъэнэфэжыгъ. 2006-рэ илъэ-

сым ар зыгъэпсэфыгъо мафэ ашIыгъ.

Мы мафэр хульфыгъэхэм ямэфэкIэу зэкIэми альпытэ. Зэ-кIэ хульфыгъэхэм, дзэм къу-лыкIу щыхыгъэми щимыхыгъэ-ми, а мафэм афэгушIонхэр, шухъафтынхэр афашIынхэр хабзэ хъугъэ. Шыпкъэ, мыщкIэ бзылфыгъэ пстэуми яеплъыкIэ зэфэдэп. Кыпэблэгъэ хуль-фыгъэхэм мы мафэм шухъаф-тын афишIыным мэхъанэ ри-мытэу зылохэрэр шыIэх, сыдми

зыгорэ фищэмэ изыгъэкъухэ-рэми уаIокIэ, гуетыныгъэ фыри-лэу шухъафтынхэр зыгъэхъа-зырэри макIэп. Бзылфыгъэ-хэм яеплъыкIэхэм защидгъэ-гъуазэ тшIоигъоу нэбгырэ за-улэмэ зафэдгъэзагъ. Мары ахэм ащыщхэм кытаIуагъэр.

Разыет Хъ., илъэс 49-рэ ыныбжъ:

— Сэ сшъхъэкIэ мэзаем и 23-р мэфэкIэу сэлъытэ, ау-штэу сятэ тыригъэсагъ, ежэ щымылэжъми, а хабзэр хэсы-нагъэп, шухъафтынхэр сэгъэ-хъазырых. Сишъхъэгъусэ биз-несым пыл, офисэу иIэм бэрэ иIофшIэгъу уахътэ щегъаIошъ, столэу зыкIэрысым тетынэу электрическэ остыгъэ дахэ шухъафтынэу естынэу къэс-щэфыгъ. СикIапи кабинетим чIэсэу Iоф ешIэшъ, истоп те-тын фэсщэфыгъ. Сипхъорэлф цыIкIум джэгуалъэ шухъафтын фэсшIышты.

Марина Н., илъэс 35-рэ ыныбжъ:

— Мэзаем и 23-р сыдигъуи мэфэкIыкIэ спытэагъ ыкIи сэлъытэ. Сятэ мы мэфэкIым мэхъанэшхо ретышъ, сэри илъэс къэс шухъафтынкIэ кыхэсэгъэ-щы. Шыпкъэ, бзылфыгъэм фэдэп, хульфыгъэм шухъаф-тын кыфыхэпхыныр нахъ кIин. Арэу щытми, зы илъэс ханэ сшIыгъэп. Мыгъэ сятэ хуль-фыгъэ джэнэ дахэм галстук тепъэу естын сыгу хэлъ, сшы-хэм зажигалкэхэмрэ къэлэм-хэмрэ афэзгъэхъазырыгъэх, сишъао планшет кыкIэпъэлъушъ, мы мэфэкIым ар фэсщэинэу сыфай.

Асыет А., илъэс 27-рэ ыныбжъ:

— Сэ, гухэкIми, кризисым иягъэ кысэкIыгъ, силэжъапкIэ нахъ макIэ хъугъэшъ, мыгъэ зыпарэми шухъафтын фэсшIын сшъэкIыштытэп.

Саида, илъэс 25-рэ ыныбжъ:

— Мы мэфэкIым сэ мэхъа-нэшхо естырэп, ау кыспэблэ-гъэ хульфыгъэхэм агу хэсы-мыгъэкIынэу шухъафтынхэр афэсэшIых. Сишъхъэгъусэ фут-болыр икIасэти, Краснодар джы-рэблагъэ шыIэшт джэгунахэм яп-лынынэу билет кыфэсщэфыгъ. Сятэ пцэжыешэным фэкъаигъ, зыгъэпсэфыгъо мафэ блимыгъэ-кIэу пIоми хъунэу пцэжыышэ макIошъ, ащ ищыкIэгъэ набор дэгъу фэзгъэхъазырыгъ. Сшы-нахыкIэ мы мэфэкI мэфэ дэ-дэми къэхъугъэшъ, телефон дэгъу фэсщэфышты.

Бзылфыгъэу тыздэгущы-лагъэхэм яджэуапхэм уакъып-кырыкIмэ, мы мафэр мэфэкIэу зылытэрэр нахыб, ау яеп-лъыкIэ емылгытыгъэу, зэкIэми хульфыгъэхэм шухъафтынхэр афашIыхэкIэ энэгъуагъо.

ХЪУТ Нэфсэт.

Цыфым илэнатлэ — акъыл ушэтыпI, лофшлагъэу илэр — игъэшлэ нап

0

ТХАКИОУ, ОБЩЕСТВЕННЭ ЮФЫШЭШХУАГЪЭУ КОБЛ БИЛЬЭУСТЭН ХЪАДЖЫРЭТ ЫКЪОР НЕПЭ КЪЫЗЫХЪУГЪЭ МАФ

Исмахилэрэ, орэдус-усаклоу, еджэгъэ-гъэсагъэху Клуэ Щэбан ыкИ Кобл Бильэустэн афэдэхэр.

Совет хэбзаклэм инэфылъ лъагъо ахэр рыклагъэх. Адыгэхэм дэгъоу ашлэщтыгъ мышлэныгъэр зэрэхъазабыр. КІэхьопсыщтыгъэх нэфым, мамыр рэхъатым ыкИ шлэныгъэ лъагъом. Джа апэрэ лъэгъохэщхэм, адыгэ литературэм икъекъаплэ щыты-

Адыгэ литературэм икъекъаплэ лутыгъ

Шэуджэн районым ит къуаджэу Хьакурынэхьаблэ адыгэ лъэпкъым ыцлэ зылэтыгъэ цыф акъылышлуабэ къыдэкІыгъ. Ахэтых ахэм зэлыашлэрэ пшынаохэр — Аулэ Олэгъей, тхыдэлуатэхэр — КІуай зэшхуэ Зэфэсрэ

гъэхэм ащыщыгъ Кобл Бильэустэн.

Бильэустэн мэзаем и 20-м, 1897-рэ илъэсым Хьакурынэхьаблэ къыщыхуыгъ. Класищ еджаплэу къуаджэм дэтыгъэр къызеухым, станицэу Темиргоевскэм (Щэгъумэ) дэ-

тыгъэ гимназием члэхъагъ, щеджагъ. Ащ пыдзагъэу Ставрополь дэт илъэситлу гимназием щеджагъ ыкИ дэгъу дэдэу ар 1918-рэ илъэсым къыухыгъ. 1920-рэ илъэсым Краснодар къыщызэлухыгъэ университетым иобщественнэ-литературнэ факультети щеджагъ. Мы илъэс еджэгъухэм Коблыр Адыгеим ыкИ Пшызэ шьолъыр арылъ общественнэ-политическэ шылаклэм чанэу хэлажъэ. Къушхъэчлэхэм ялофхэмклэ купэу зэхашагъэм зэрильэкІэу хэлажъэ. Горскэ исполкомым, нэужым Адыгэ хэку исполкомым лоф ащишлагъ.

Кобл Бильэустэн апэрэ еджэгъэ-гъэсагъэхэм ащыщыгъ. УрысыбзэкІи адыгабзэкІи тхэщтыгъ. 1920-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу ытхыхэрэр хаутыщтыгъэх. Гъэзетхуэ «Черкесская правда», «Адыгейская жизнь», «Адыгэ псэукІ», «Гъупчъэ-уат», «Колхоз быракъ», сборникэу «Советская

Адыгея», журналэу «Адыгэ шхъафит» (1929) зыфилохэрэм ахэр къарыхъэщтыгъэх.

Бильэустэн драматургиемклэ нахъ гъэзагъэу тхэщтыгъэ, произведение дэгъухэри къылэкІэкІыгъэх: «Къунчыкъорэ Гюлрэ», «Хъымсад», «Бурная Лаба», «В огне борьбы». Ытхыгъэх «Хъанэхэкъо Къымчэрий», «Местъ», «Лермонтов» ыкИ зы къэшлыгъо хуэрэ пьесэхэу пІы: «Случай в больнице», «Поручение выполнено», «Сводница», «Мос и Гошевной Шовгеновы» зыфилохэрэр. Гъэзетхэм, журналхэм ахэр къащыхиутыгъэх. Мы произведениехэр лъэпкъым ищылэкІэ-псэукІэ ыкИ итарихъ гъогу зыфэдагъэр, шэн-хабзэхэр, шыклэ-гъэпсыклэхэр икъоу къызцилотыкыгъэх. Ау гухэкІыр ащ фэдэ къэлэмыпэ чан зилэгъэ Бильэустэн ипъесэхэр, идрамэхэр дэтэу тхылъ къыдигъэкІынэу зэрэмыхуыгъэр ары.

Коблыр Хэгъэгу зэошхом

илъэхъан народнэ ополчением ежэ ишлэигоныгъэкІэ хыхи, заор аухыфэ хэлэжъагъ, медальхэр къыратыгъэх.

Кобл Бильэустэн адыгэ литературнэ критикэм икъекъаплэ дэдэм лутыгъэмэ ащыщыгъ. 1934-рэ илъэсым «Поэзием илоф» ылоу «Колхоз быракъым» иномерищ зэкІэлъыкІохэу тхыгъэ къыщыхиутыгъ. Тетрэм ехылапэгъэу, адыгэ литературэм къатегущылэхэу статьяхэр илэх, ахэр гъэзетхэм, тхылъэу «Адыгэ Іэдэбыят угъоигъ» (М. 1924) зыфилохэрэм къащыхиутыгъэх.

Илъэс 88-рэ къыгъэшлагъ, шышхъэлум и 25-м, 1985-рэ илъэсым Кобл Бильэустэн идунай ыхъожьыгъ.

Илъэпкъ фишлэрэр шломакІэу адыгэхэм цыф Іуш дэхабэ зэрахэтыгъэм ищыс Кобл Бильэустэн игъэшлэ гъогу.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нурит.

Тазырэу сомэ 1500-рэ

Къэралыгъо автоинспекторхэр патруль машинэхэм арыхэху, амакъэ Іоу, Мыекъуапэ цыфыбэ зыщызэрэугъоирэ ичІыплэхэм лъэсрыкІо зэпырыкІыплэхэм узэращызекІлошт шапхъэхэр агу къащагъэкІыжъыгъэх.

Джащ фэдэу къалэм иурамхэм инспекторхэр къащекІокІыхэзэ, зыныбжэ хэклотэгъэ лъэсрыкІохэр ыкИ сабый зылыгъбзыльфыгъэхэр гъогум зэпыращыгъэх, шапхъэхэр зэрытхэгъэ тхьапэхэр, нэфынэр къэзытырэпкъыгъохэр афагощыгъэх.

Мэзаем и 7 — 11-м гъэсэныгъэм иучреждениехэм, лъэс-

рыкІо зэпырыкІыплэхэм ягъунэгъухэу гъогу-патруль къулыкъум иэкипажхэм лоф ащашлагъ. Профилактикэ лофтхьабзэу «ЛъэсрыкІо зэпырыкІыплэ» зыфилохэрэм пшэарылъ шхъалэу илагъэр гъогурыкІлоным ишапхъэхэм япхыгъэ хэбзэгъэуцугъэхэр зыукъохэрэр къыхэгъэщыгъэнхэр, яфэшшошэ адми-

нистративнэ пшэдэкІыжэ ягъэхыгъэныр, зэдэгущылэгъухэр адэшлыгъэнхэр ары.

АР-м и Къэралыгъо автоинспекция шъугу къегъэкІыжы, УФ-м и Кодекс истатьяу 12.18-м къызэрэдилъытэрэмклэ, лъэсрыкІом игъом гъогу езымытырэ водителым тазырэу сомэ 1500-рэ тыралъхъащт. ЛъэсрыкІом шапхъэхэр зиукъокІэ, сомэ 500-кІэ агъэпщынэщт.

Гъогум сакъыныгъэ къызщыхэжъугъаф ыкИ лъытэныгъэ щызэфэшъушыжы!

ТРЭХЪО Байзэт.

Цыфышлугъ, врач лэпэлэсагъ

**Непэ зигугъу къэсшы сшлонигъор зэлашлэ-
щтыгъэ нейрохирургъу Гъошъо Инвербий. Ар
щылагъэмэ, ыныбжъ непэ ильэс 80 хъушты-
гъэ. Бэп зигугъу къэсшырэ врачым кыгъэ-
шлагъэр, ау лъэуж дахэ кыгъэнагъ. Цыфхэм
агу шлуклэ кынэжыгъ.**

Гъуашъор Краснодар краим и Псышлэпэ район ит къуаджэу Шэхэклизхом мэзаем и 20-м, 1936-рэ ильэсым кышхыгъ. Ятэ ишлонигоныгъэклэ (урысыбзэр ышлэным пае) къалэу Туапсэ классипллыр кышхыгъ. Етланэ якъуаджэ классий хъурэ еджаплэу дэтым клалэр щеджагъ. Нэужым Мыекьопэ медицинскэ училищым ар члэхьагъ. Училищ ужым Кубанскэ медицинскэ институтым щеджагъ ыкли дэгъу дэдэклэ ахэр кышхыгъэх. Институт ужым Теуцожь районым ит къуаджэу Пэнэжыкыуае къагъакио. А лъэхьаным район сымэджэщыр Пэнэжыкыуае дэтыгъ. 1961 — 1964-рэ ильэсхэм Инвербий хирургъу сымэджэщым щэлажэ.

Ленинград нейрохирургиемклэ научнэ-ушэтэкио институтэу А. Л. Поленовым ыцлэ зыхьэу дэтым 1964 — 1966-рэ ильэсхэм иклиническэ ординатурэ

зэраложырэмклэ, диагнозэу ыгъэуцурэм джэнджэщ фыуилэнэу щытыгъэл. Ащ зиуз ыгъэунафыгъэгъэ Тамара Пашова Москва клогъагъэ врачхэм нэмык! диагноз (нахъ тэрэзэу) фагъэуцуным цыгугъэу, ау Инвербий ыгъэунафыгъэ дэдэр ахэми кыралуагъ.

Инвербий маклэп сымаджэу зышхьэ, зитхыкыупшхьэ операция ышлыгъэр. Ахэр операция зышлыгъэхэм ильэсипшл пчъагъэ тешлагъэми, ежъ врачри щымылэжыми, непи а сымаджэхэм ащыщхэр псаух. Ахэм шлуклэ, дахэклэ яврач агу къэклыжы. Гъуашъор зэлэзагъэу, зышлыгъэныгъэ лъыгъэклотэгъэ Яхьуллэ Светэ мары кытылуагъэр: «Ащыгъум сэ ильэс 38-рэ сыныбжыгъ. Сымэджэ дэй дэдэ сыхьугъ. Зи къэсшлэжыштыгъэп. Гъуашъом дэжъ сацагъ. Кызэраложы-

лъанэ фэшъыпкъагъ. Чэщи мафи, зыгъэпсэфыгъуи илагъэп, ищыклагъэ хъумэ, сымаджэм лэпылэгъу фэхъуштыгъэ. Бэрэ кыыхэклыштыгъэ чэщым районым клон фаеу. Сымэджэ хылыр кызыэригъажэщтыгъэп, гузэжыогъоу ащ еклуштыгъэ.

Гъошъо Инвербий наукэм ыльэныкыокли лощлагъэхэр илэх. Ащ инаучнэ статьяхэр журналхэу «Вестник хирургии», «Вопросы хирургии», «Советская медицина» зыфилохэрэм кыыхауыштыгъэх.

Инвербий изскизклэ Мыекьопэ заводэу «Промсвязь» кышлыгъэ пневматическэ шприц-автоматэу шхьэкуцым епхыгъэ узхэр гъэунафыгъэнхэмклэ агъэфедэщтыгъэр непи отделением члэт.

Гъуашъор медицинэм, сымаджэхэм, исэнэхьат зэрафэ-шыпкъэм хабзэми гу кылынтагъ, медалэу «За доблестный труд», цлэ лъаплэу «Отличник здравоохранения СССР» зыфилохэрэм кыфигъэшшоагъэх. Ежъ анэхъ шлухьафтын лъаплэу ылытэщтыгъэр сымаджэу зипсауныгъэ зэтыригъэуцожыгъэхэр ары. Нейрохирургием лъагъаплэу зынэсыгъэр, сымаджэхэм узэрлэзэщт шлыклэу клэу кыыхахыгъэхэр, лэзэгъу уцэу шылэхэр, шхьэкуцым, тхыкыупшхьэм япхыгъэ узхэр кызыэузыхэрэр псынклэу врачым дэжъ зэрэклонхэ фаер, ыгом ар ахэм алэклахьэмэ, узым кылылапхыжыным врачхэр зэрэфэхьа-зырхэр цыф жъугъэхэм анигъэсыштыгъэ радиомрэ хэку гъэзетымрэ кызыфигъэфедэхэзэ.

Ежъ сэнэхьатэу кыыхыгъэм зэрэфэлажырэм имызакъоу, Инвербий общественнэ лощхэми ахэлажэщтыгъэ. Ильэс пчъагъэрэ народнэ депутатхэм я Мыекьопэ къэлэ Совет иде-

гъохэр ашлагъэх. Сабыйхэри къафэхъугъэх. Ахэри еджагъэх ыкли гъэсагъэх. Шхьадж игъогу лъагъо щылэныгъэм щыхищыгъ.

Гъошъо Инвербий врач ныбжыкылэхэм щысэтэхыплэ афэхъуштыгъэ ясэнэхьат фэшъыпкъэнхэмклэ, яшлэныгъэ хагъэхьонимклэ, специалист шыпкъэ хъунхэмклэ. Ахэм зэу ащыщ апшъэрэ категория зилэ врач-онкологэу, Адыгэ Республикэ клиническэ онкологическэ диспансерым иврач шхьагъэу, «Отличник здравоохранения» зыфилорэ цлэ лъаплэр зыхьырэ Бэрэтэрэ Сэфэр Хьамидэ ыкьор.

— Мединститутыр кызысэхуым, Краснодар ильэситло интернатурэм сыщылагъ, Краснодар краевой сымэджэщым

зэщэу уедэлущтыгъ. Инвербий кыфедгъэзэжымэ, ащ ищылэныгъэ шлэхэу ыухыгъ. Уз хылылэу къеутэкыгъэм лэзэгъу фагъотыгъэл, мэзаем и 6-м, 1993-рэ ильэсым идунай ыхьожыгъ. Краснодар врач бригадэ кыкылагъа операция ашлын зэхъум, ау операцияе ужым бэп кыгъэшлэжыгъэр. Зэклэми члэнэгъэххо тшыгъэ. «Тхьэм дэжъ кыкылыгъэ врач» зыфилорэм фэдагъ, цыфышлугъ, унагъомклэ дэгъугъэ. Инвербий идунай зеухым, зыщыщ чылэу лъэшэу шлу ыльэгъуштыгъэм цагъэттыллыжыгъ. Гъошъо Инвербий ныбджэгъубэ илагъ. Ахэм ащыщых Янэкъо Исхьакъ, Нэгъуцу Айдэмыр, Пэрэныкыо Алы, Хьэпэе Арамбий, Виктор Куприяновыр ыкли нэмыкыбэр.

Гъошъо Инвербий Адыгэ хэкум нейрохирургием лъапсэ щыфишлыгъ.

иэкстреннэ хирургие зы ильэсрэ сыщылэжыагъ, — къелуатэ Сэфэр. — Нэужым, Мыекьуапэ сыкызыбжыкыым, онкологическэ диспансерыр лощлаплэу кыыхэсхынымклэ Инвербий ары гъуазэ кысфэхъугъэр. Апэрэмклэ сэ сыфэягъэп, ау ащ сигъэдэлуагъ. Щылэныгъэмклэ кысспэблагъэ хъугъэ, щэлэфэ ыналэ кыстетыгъ, ыкьом сыфигъадэщтыгъ. Ар врач шыпкъагъ, щысэтэхыплагъ. Мыекьуапэ кызыэкложым операцияе хылылэ ашлын фае зыхьуклэ, чэщым районхэм ащэщтыгъ. Зыкли «Ыл» арилуагъэп. Краснодар щыпсэурэ врачхэми Инвербий ашлэщтыгъ, алытэщтыгъ. Цыфхэм, сымаджэхэм жабзэ къафигъотыщтыгъ, агурылоштыгъ. Нэфэлуагъэ. лордэгъазэу щытыгъэп.

Гъошъо Инвербий врач лэпэлэсэ къодыгъэп, общественнэ лощышлэ къодыгъэп, ар цыф шыпкъагъ. Дахэу къашьоштыгъ, хэхьэклэ-хэкыклар дэгъоу ышлэщтыгъ, ныбджэгъубэ илагъ.

Инвербий зыщыщ хылушъо Шапсыгъэр, икьоджэ гупсэу

Инвербий зышлэщтыгъэхэм, иныбджэгъугъэхэм, игъунэгъухэм шлуклэ агу къэклыжы, идахэ ало, кызыэрахэмытыкыым егъэнэхъэх. Мы статьягъ дгъэхьа-зыры зэхъум ахэм ащыщхэм залудгъэклагъ. Мары зэлашлэрэ цыфэу, Къокыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмклэ ямузей икьутамэ ипашэу, Кушъу Нэфсэт кытылуагъэр.

— Инвербий цыфышлугъ. Сэмэркъэу дахэ хэлъыгъ. Сымаджэмэ жабзэ къафигъотыщтыгъ. Сымаджэмрэ лэзэмрэ зегъурылохэмэ, уцым нахьыбэ шлуагъэ кыыхьышт. лэзэм сымаджэм цыхьэ кызыфыригъэ-шын фае. Гуклэгъу сымаджэм фишын фае. Инвербий ащ фэдэ амал хэлъыгъ. А лъэхьаным щылэгъэ врачхэу Гъуашъор, Хьагъундэкъор, Шышхьэр, Сэхъутэрыекъор врач шыпкъагъэх, интеллигентыгъэх. Инвербий врач лэзагъ, медицинэм фэшъыпкъагъ. лэпэлэсэныгъэкли, ицыфыгъэккли, ишлэныгъэхэмкли, ишэн-зекылаклэкли сэнэхьатэу кыыхыгъэм тэфэщтыгъ. Исэнэхьатрэ ежыиррэ зегъурылоагъэх.

Инвербий благъэу зышлэу, зыгъунэгъугъэхэу Шхьаплээкъо Къэсэй, Цуекъо зэхьэжыгъусэхэу Розэрэ Мединэрэ ар шлуклэ, дахэклэ агу къэклыжы, гуцылэ дахэхэри кытылуагъ. Зэклэми ар зэрэцыфышлугъэм, зэрэврач лэпэлэсагъэм клэагъэ-тхыгъ.

Инвербий гъэшлэ кыхьэ хъугъэп. Идунэе нэф шлэхэу ыухыгъ. Унэгъо дахи, ишлушлэгъаби, щытхъуи кыгъанэхэи, цыфыбэм япсауныгъэ зэтыригъэу-цожыи, дунэе хьафым ехыжыгъ. Ежъ непэ кытхэмы-тыжыми, илогъэ-шлагъэхэмклэ, иунагъоклэ ар кытхэт.

ЦУЕКЪО Нэфсэт.
Филологии шлэныгъэхэмклэ доктор, Адыгэ Республикэм наукэмклэ изаслуженнэ лощыш.

Инвербий изскизклэ Мыекьопэ заводэу «Промсвязь» кышлыгъэ пневматическэ шприц-автоматэу шхьэкуцым епхыгъэ узхэр гъэунафыгъэнхэмклэ агъэфедэщтыгъэр непи отделением члэт.

щеджэ. Адыгэ клэлэ лүшэу, губзыгъэу, шлэныгъэм зыфэзы-къудыирэм гу кылытатагъ. лощлэни кыратыштыгъ, аспирантурэми члагъэхьанэу фэягъэх, ау ежыым ишхьэгъусэрэ исабыйрэ Адыгэ хэкум кышхьэжэ-щтыгъэх. Еджэныр кызыеухым, иунагъо, ихэку къафигъэзэжыгъ ыкли хэку сымэджэщым хирургиемклэ иотделение ординаторэу щылажэу ригъэжыагъ.

Гъошъо Инвербий Адыгэ хэкум нейрохирургием лъапсэ щыфэзышлыгъэр. Отделениеу зыщылажырэм нейрохирургиемклэ лэклорхэр илэнхэу ышлыгъ. Ар зыхьугъэр 1967-рэ ильэсыр ары. 1974-рэ ильэсым нейрохирургиемклэ отделение сымэджэщым цагъэпсгъы, ащ Гъуашъор пащэ фашлыгъ.

Инвербий ишлэныгъэ хигъэхэо зэпытыгъ, ащклэ илофшлэгъухэм хьалэлэу адэгъуащэ-щтыгъ. Врачхэм апае курсхэу Москва, Ленинград, Киев, Новокузнецкэ, Казань, Сыхъум ыкли нэмык! чыплэхэм ащызэ-хашэрэмэ ахэлажэщтыгъ. Сымаджэхэм узэрлэзэщт шлыклэу, уцэу япхыплэщхэм, уплэклу-нэу пшышхтхэм хахьохэр афишлыштыгъэх. Диагноз зэрэбгъэуцущт шлыклэ амалэу щылэхэм ахигъахьоштыгъ. Ахэм зэу ащыщ централнэ-нервнэ системэмклэ диагноз бгъэуцун зыхьуклэ, рентген диагности-кэр зэрэбгъэфедэщтыр.

Ар зэлэзэгъэ цыфхэм кы-

рэмклэ, ар кысэпллыгъ. Диагноз сфигъэуцугъ. Процентшъэм щыщэу сэщ фэдэ сымаджэу хъужэу кыыхэкырэр зы процент. Ари сшыпхъумэ квари-луагъ. Врачу операцияе сшхьэ зышлыштыр Краснодар кыырищынэу фэягъ, ау ельэлухуу, гыхьэ зэхъум, ежъ сишлыгъ операцияе. Сигъэхужыгъ! Ныбжы кысызэузыжыгъэп. Ащ ыуж ильэс пчъагъэрэ лощ сшлэжы-гъэ. Инвербий рэхьатыгъ, цыф гушъэбагъ, цыфышлугъ, тынчыгъ, врач лэзэ дэдагъ, шлоу щылэр зэклэ хэлъыгъ.

«Джар насыпыгъ. Джары лэуж дахэ щылэныгъэм кыхэзынагъэр» — слуй, сэри сегопшысагъ.

Отделениеу Инвербий зипащэм хэкум щыщхэм ямыза-къоу, Краснодар краим ирайонхэм кьарыкыгъэ сымаджэхэри кьаклоштыгъэх ыкли ялэ-зэщтыгъэ. Маклэп ащ зышхьэ-куцл, зитхыкыупшхьэ операцияе ышлыгъэр. Шхьэкуцлыр воспаление хъугъэмэ, гъопс е щын дэхьагъэмэ, антибиотикхэмклэ ялэзэщтыгъ. А шлыклар псынклэ-гъэп сымаджэмкли врачымкли. Сыда плэмэ ар зы мэфэ е тхьамэфэ лощыгъэп, уахьтэ ищыклагъагъ, уежон, узыр пщэ-чын фэягъэ. Ежъ Инвербий щэлагъэ хэлъыгъ, сымаджэхэри ащ тырищэщтыгъэх, ахэм гъу-сагъэ кызыфаригъэшлыштыгъ.

Щэч хэмылэу зигугъу къэс-шырэ врачыр Гиппократ итхьэ-

Инвербий егъашлэм Гиппократ итхьэланэ фэшъыпкъагъ. Чэщи мафи, зыгъэпсэфыгъуи илагъэп.

путатыгъ. Унэгъо дахи ышлагъ. Пчыхьэллыкъуаеклэ Дыхъухэм япшашъэу Сусанэ шхьэжыгъусэу кыыхыгъ. Сусани врач. Медицинэм мы бзылфыгъэр акушер-гинекологэу ильэс 50-рэ щылэжыагъ. Ащ щыщэу ильэс 31-м Мыекьопэ къэлэ сымэджэ-щым иакушерскэ-гинекологиче-скэ отделение ипэцагъ, «Отличник здравоохранения СССР» зыфилорэ цлэ лъаплэр ил.

Сусанэрэ Инвербийрэ сабыитлу къафэхъугъ. Тлурэ да-хэу зэдаплугъ, рагъэджагъэх, апшъэрэ гъэсэныгъэ арагъэ-гъотыгъ. Зэш-зэшыпхъухэм уна-

Шэхэклизхор, ащ щыпсэхэрэр лээшэу шлу ыльэгъуштыгъэх, бэрэ клоштыгъэ. Сэри сыздищэ-щтыгъ, псыкьэфэххэм адэжъ тыклоштыгъ. Къуаджэм ита-рихъ шыгъозагъ. Сабыйхэр шлу ыльэгъуштыгъэх. Икьорэльф-пхьорэльфхэмклэ дэгъугъэ. Ашы-гушлукыштыгъ. Щылэныгъэри иклэсагъ. Къохьаплэм кышхьэ-жыгъэ бэнаклэхэм, йогэм апы-лыгъ. Восточнэ философием зэригъашлэщтыгъ. Ипсауныгъэ лыпллэщтыгъ.

Инвербий янэ сшлэщтыгъ. Цыф губзыгъагъ. Ышлэрэр ба-гъэ, жэбзэ дахэ лулъыгъ, уемы-

УПСАУНЭУ УФАЕМЭ

КӀуачӀэ къызэрэуитырэм имызакъоу...

Непэ зигугъу къэтшы тшӀоигъо къэкӀырэ уцыр гъомылапхъэхэм ахалхъэ, народнэ медицинэм шагъэфедэ. Ар «пастернак» зыфалорэр ары. АдыгабзэкӀэ ащ ыцӀэ гушыпалъэхэм адэгъотагъэп, ау Хъакъунэ Барэсбий итхыльэу «Адыгэ къэкӀыгъацӀэхэр» зышхъэм а уцыр «гыныху» зэрэдэтыр.

Зиуц лъапсэ агъэфедэрэ къэкӀырэ уцхэм ясатырэ пастернакым чыплэ гъэнэфагъэ щепыты пкышӀолым псынӀкӀэу хэхьэрэ углеводэу хэлъыр зэрэбэм кыыхэкӀэу. Медицинэ шӀэныгъэм зэригъэунафыгъэмкӀэ, ащ бэу хэлъых калиер, фосфорыр, серэр, кремниер, хлорыр.

Мы къэкӀырэ уцыр зыхэжъу-кыгъэ е ар зыхэлъыгъэ псыр народнэ медицинэм егъэфедэ псыджагъом (водянкэм) еӀээ-гъэнымкӀэ, нэгъу, шӀу, жъэжые узхэмкӀэ, пскэнымкӀэ ыкӀи те-хъагъумкӀэ амалышӀоуи кыыхэ-гъэшы.

Къэлэгъэн фае, къэгагъэ зы-хъукӀэ Ӏээгъу уцыр къаугъои. Вещество шхъалэу медицинэ шӀэныгъэм ащ кыыхигъэшы-гъэр пастинациныр ары. Ар зыцӀэ таблеткэхэр агъэфедэх спазмалитикхэр зишыкӀагъэ хъухэрэм, жъэжыеухэр, шӀур мэузыхэмэ, лъынтфэ ыкӀи нэгъу-кӀэтий узхэм агъэгумэкӀы-хэрэм.

Пастернакыр, народнэ медицинэм кызыерилорэмкӀэ, цы-фым инервнэ системэ зыпкы игъэуцожыгъэнымкӀи амалы-шӀоу щыт. Ары пакӀош, лъыр зӀыхъагъэмэ (лейкемиер),

мы къэкӀырэ уцыр ӀэпыӀэгъу-шӀу хъоу народнэ медицинэм елытэ.

✓ Шъуфэсакъ, щынагъо!

*Тыгъэм ухэтмэ, мы къэ-
кӀырэ уцым итхъапэ-
хэм е ылъапсэ кӀышгор
астын алъэкӀыщт.*

Ӏээплэ амалэу илэхэр

✓ Жъэжыеухэр, кӀэтихэр мэузыхэмэ

Уц тхъапэ гъэушкӀоигъэ джэ-мышхышхъэм псы стэчани-тӀу кӀэпкӀэныш, шхъэтелубэ телъэу такыкӀи 10-м къэбгъэ-жъош. МашӀом кызытепхы-жыерэм ыуж сыхъатитӀурэ етӀани щыбгъэтыщт. Нэужым узыжыщт. Апэрэ тхъамафэм а псым щыцӀэу стэчаным и 1/4-м уешӀозэ пшыщт мафэм щэгъогогъо, сыдигъуи ушхэным ыпэкӀэ. ЯтӀонэрэ тхъамафэм стэчаным и 3/4-р ары узашӀозэ пшыщтыр.

✓ Къыхэлъэдэ уз (колики) зиӀэхэм

Джэмышхышхъэм из уц уп-кӀэтагъэм псы стэчанрэ ны-кӀорэ кӀэпкӀэныш, дэгъоу къэ-бгъэстырыщт, ау къэбгъэжъо-щтэп. Шхъэтелубэ телъэу ыкӀи фабэу чӀэуцухъагъэу сыхъати-

тӀурэ щыбгъэтыщт. Зыузыжы-рэм ыуж стэчаным ызыщанэм уешӀош ушхэным ыпэкӀэ та-кыкӀэ 30 цыӀэу.

✓ Цыф кӀышгор зыгъалэрэр икӀоу пкышӀолым хэмылӀмэ

Медицинэ шӀэныгъэм а узым цӀэу щырилэр «витилиго». Ар кӀышгор зэфэмыдэу, нахь фыж чыплэхэр кыыхэщыхэ зыхъукӀэ ары.

Народнэ медицинэм пастер-накыр шыкӀитӀоу егъэфедэ а узым еӀээгъэным фэшӀ.

* **Апэрэ шыкӀэр.** Мы къэ-кӀырэ уцым ылъапсэ псы кы-кӀэпфыныш, а чыплэу кыыхэ-щыхэрэм ащыпфэщт ыкӀи ахэм тыгъэр къатепсэнэу пшыщт.

* **ЯтӀонэрэ шыкӀэр.** Мыщ (пастернакым) икӀэгъэгъэ джэ-мышхышхытитӀурэ кӀо дэгъэ грамми 100-мрэ дэгъоу зэхэб-гъэкӀухъанхэщ, мэшӀо макӀэм тӀэкӀурэ тебгъэтыщт. Зызэхэт-кӀухъэхэкӀэ, узыжыныш, ма-фэм тӀогъогогъо а чыплэхэм пӀуакӀэу ащыпфэщт.

✓ Шыфыр чэфынчэ зэпытэу, зыми фэмыеу зыхъурэм (депрессииер)

Уцым ылъапсэ щыцӀэу грам-ми 100-р бгъэушкӀоиныш, аркӀэ литрэныкӀо кӀэпкӀэщт. Ар тхъамэфищым щыбгъэтыщт чэ-зыу-чэзыоу зэхэбгъэкӀухъэхэ-зэ. А уахътэр зытекӀыкӀэ узы-жыныш, мафэм щэгъогогъо щайджэмышхым изэу уешӀо-зэ пшыщт.

✓ Лъыр макӀэмэ (малокровииер)

Мы къэкӀырэ уц лъэпкӀым ылъапсэ щыцӀ дэгъоу бгъэуш-кӀоиныш, пӀэстэ теплъэ иӀэ охъуфэ пщытӀэныш, ащ щыцӀ джэмышхышхытитӀум хэпкӀэщт щэ гъэжъогъэ тӀэкӀу. Ар дэгъоу зызэхэбгъахъэрэм ыуж етӀани щэ хэпкӀэныш, зы литрэм нэгъэсыщт зэкӀэ зэрэзэхэтэу. Фабэу ухъухъагъэу ар сы-хъатихырэ щыбгъэтыщт.

Мыщ щыцӀ стэчанныкӀо зы-рызэу апэрэ мэфитӀум щэ-гъогогъо уешӀош ушхэным ыпэкӀэ сыхъатныкӀо щыӀэу. ЕтӀанэ мэфитӀурэ зыбгъэпсэ-фыныш, пӀуддэжыщт. Арэу-щтэу пшыцэ бӀкӀаерэ узӀэ-зэжыын фаеу народнэ меди-цинэм кӀелӀо.

✓ Упшыгъэмэ, кӀочӀаджэ ухъугъэмэ

Мыщ ылъапсэ щыцӀэу дэгъоу гъэушкӀоигъэ, гъэушъэбыгъэ щайджэмышхым изым шӀоу-щыгъу джэмышхышхыищ хэп-тэконыш, зэхэбгъэкӀухъащт. Ащ псы стэчан хэпкӀэныш, такыкӀэ 15-м къэбгъэжъош. Дэгъоу ууцухъаныш, сыхъатий-рэ щыбгъэтыщт, узыжыщт. УшхэнкӀэ сыхъатныкӀо иӀэу

мафэм пӀэгъогогъо уешӀош джэмышхышхъэ зырызэу.

✓ Опскэмэ, гъомылап- хъэр гум ымышӀтэрэмэ

Пастернакым ылъапсэ гъэ-ушкӀоигъэ джэмышхы шхъи-тӀум псы стэчан кӀэпкӀэ-ныш, шӀоушыгъу щайджэмыш-хышхыищ ащ хэптэкӀош. МэшӀо макӀэм тебгъэуцоныш, шхъэтелубэ телъэу такыкӀэ 15-рэ къэбгъэжъош. Нэужым

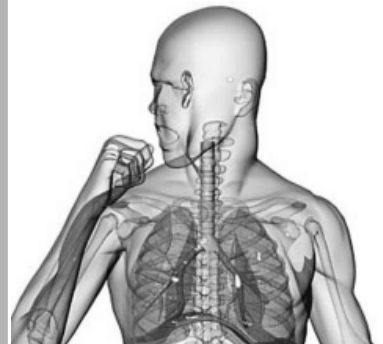

етӀани ар сыхъати 8-рэ щыб-гъэтыщт. Джэмышхышхъэ зы-рызэу мафэм 4 ащ уешӀозэ пшыщт.

Мы уцым ылъапсэ гъэгъу-гъэ щайджэмышхышхъэ, е ытхъапэ гъэгъугъэ (гъэушкӀо-игъэхэу) джэмышхышхъэ, е мыщ ыкӀэ щыцӀэу щайджэмыш-хым изым ызыпланэ псы гъэжъогъэ стэчан кӀэпкӀэныш, къэжорэ псым ышхъагъ сы-хъатныкӀорэ тебгъэтыщт шхъэ-телубэ телъэу («водяная ба-ня» зыфалорэр ары).

ТакыкӀи 10-рэ ар бгъэуцъы-лыныш, узыжыщт. Мафэм тфэгъогогъо джэмышхышхъэ зырызэу уешӀош.

✓ Тхъабыл пӀыыр-стыр узыр

Пастернакым ылъапсэ щыцӀ гъэушкӀоигъэ щайджэмышхым изым псы стэчан кӀэпкӀэныш, такыкӀэ 15-м къэбгъэжъош.

Джэмышхышхъэ зырызэу мафэм тфэгъогогъо уешӀозэ пшыщт.

**Псауныгъэ
Тхъэм кышӀгъуеи!**

НэкӀубгор зыгъэхъазырыгъэр ЖАКӀЭМЫКӀО Аминэт.

УплъэкIунхэм язэфэхьысыжьхэр

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ иколлегие изичэзыу зэхэсыгъо Къэралыгъо филармонием шыкIуагъ. 2015-рз ильэсым IофшIагъэу яIэр зэфэхьысыжьыгъ, 2016-рз ильэсымкIэ ямурадхэм атегушыIагъэх.

Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ иобщественнэ Совет итхьаматэу ЛIыхьукIэ Андзаур уплъэкIунэу зэхащэгъэхэм язэфэхьысыжьхэм къатегушыIагъ. Филармонием иоркестрэхэм, Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хьанэхьум ыцIэкIэ шытым, Тэхьутэмькое районым культурэмкIэ иIофшIапIэхэм, еджапIэхэм, нэмыкIхэм япшэрылхэр зэрагъэцIэхэрэм общественнэ Советыр лыплъагъ. ЗытегушыIэгъэхэ Iофыгъохэм яхьылIэгъэ тхыгъэхэр бэмышIэу «Адыгэ макъэм» къыщыхэтыгъэх. Непэ анахьэу къыхэдгъэщырэр кадрэхэм ягъэхьазырын шыкIагъэу фэхьурэр ары. Гушылэм пае, Камернэ музыкальнэ театрэм адыгабзэкIэ спектаклэхэр къыгъэлъэгъонхэм фэшI апэ артист хьуштхэр рагъэджэнхэ фае. Драматург тимыIэу алытэрэп. Искусствэм зегъэушъом-

бгъугъэным фэшI творчествэм пылхэм язэпхыныгъэхэр шыIэныгъэм нахьышIоу шагъэфедэн фае.

Къалэхэм, районхэм уплъэкIунхэр ащызэхашэхэ зыхьукIэ, цыфхэм аратырэ упчIэхэр анкетэ шыкIэм тетэу агъэпсых.

Зэхахьэм къызэрэщыIагъэу, культурэмрэ искусствэмрэ хэшIыкI афьзилэхэу, «ыгу афэузы» зыфалорэ цыфхэм упчIэхэр афэбгъазэмэ нахьышIу. Сыдэу цытми джэуапыр къэзытыжьырэмэ уагъэгъозэштэп, яшIуагъэ къыокIыштэп.

Сулейман Юныс, Зыхьэ Заурбий, Бадый Къэплъан, КIэлэбий Зуриет, Шъхьэлэхьэ Светланэ, Хьуажь Рэмэзан, нэмыкIхэм яеплъыкIэхэр зэхэтхыгъэх. Iофым хэшIыкI фырял, егъэгумэ-кIых. ЗэлъыIэсыкIэ амалхэм

ягъэфедэн къыраIуапIэрэр макIэп, ащ дакIоу, министрэм игуадзэу ШъэуапцIэкъо Аминэт къызэриIуагъэу, уахьтэм диштэрэ зэфэхьысыжь тхыгъэхэр республикэм культурэмкIэ иIофшIапIэхэм, еджапIэхэм Интернетым ихьытыу шагъотын альэкIышт, ау икIоу лыхьохэрэп, ушъхьагъуэр къэзыгъотыхэрэр къахэкIых.

Адыгэ республикэ ныбжьыкIэ тхылъеджапIэм иIофшIэу Зинаида Тимошенкэм уплъэкIунхэм язэфэхьысыжьхэм къахигъэщыгъэр чыпIэ зыгъэIорышIапIэхэм нахьыбэрэ ахэхьанхэ зэрэфаер ары. Тэхьутэмькое районым игупчэ тхылъеджапIэ машIом хэстыхьагъ, джырэ уахьтэ культурэм и Унэ ар чIэт. Къыныгъохэр къызэранэ-кIыхэзэ яIофшIэн зэрэIагъэкIуатэрэр къаIуагъ.

Егъэджэн-пIуныгъэм имэхьанэ зыкырагъэлэты. ИскусствэхэмкIэ республикэ колледжым идиректорэу Хьэпэе Замирэ зэхэхьэм къыщыIагъэр зэхихыгъэ къодыеп, хэкIыплэхэр къегъотых. Министерствэм иотдел ипашэу Хьаджымэ Эльвирэ сэнаушъыгъэ зыхэлъ ныбжьыкIэхэм яегъэджэн, ахьщэ тедзэхэр ятыгъэнхэм, нэмыкIхэм къатегушыIагъ. КультурэмкIэ министрэу Къулэ Мыхьамэт, ащ игуадзэхэу Нафиса Васильевамрэ ШъэуапцIэкъо Аминэтрэ, Адыгэкъалэ иадминистрацияе культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ипашэу Хьодэ Адамэ, республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцIэкIэ шытым ихудожественнэ пащэу Шъхьэлэхьэ Светланэ, Адыгеим и Лъэпкъ тхылъеджапIэ идиректорэу Кырк Беллэ, фэшъхьафхэм зегъэпшэнхэр ашыгъэх. Зэхахьэр зезыщэгъэ Къулэ Мыхьамэт зэрэхигъэунэфыкIыгъэу хэгъэгум ищылэ-кIэ-псэукIэ къыдалытэзэ, мурадхэр рахьухьэх. Лъапсэу ашыгъэр агъэпытэзэ, унашъоу аштагъэхэм ягъэцэкIэн пылбыштых.

Творческэ купхэм афаусыгъэ цIэхэр къызэрагъэшъыпкъэжьырэм, фэшъхьафхэм атегушыIагъэх. ШыкIагъэхэм ядэгъэзыжьын ехьылIэгъэ Iофыгъохэр къалэтыгъэх.

Сурэтхэр зэхэхьэм къыщытетхыгъэх.

Зэхэзышагъэр ыкIи къыдзэыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ашы-псэурэ тилъэпкъэгъу-хэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэшыIэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темуыр-Кавказ чыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 5063

Индексхэр 52161 52162
Зак. 91

Хэутыным узшыкIэтхэнэу шыт уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Дэргэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

Мэшлэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
ЖакIэмыкъо Аминэт

КИНОМ И ИЛЬЭС

Мэзаем и 25-м къызэIуахышт

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным иунашъокIэ 2016-рз ильэсыр кином и Ильэсэу алытагъ. Ащ фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр Адыгеим щэкIох. Мэзаем и 25-м кином и Ильэс тиреспубликэ къыщызэIуахышт.

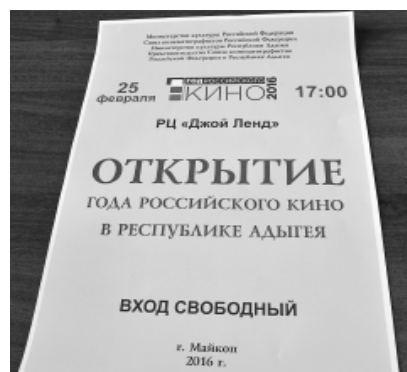
2015-рз ильэсым тыгъэгъазэм Урысыем икинематографистхэм я Союз икьутамэ тиреспубликэ щызэхашагъ. Ащ пащэ фэхьугъэр тарихь фильмэхэм яавторэу, режиссерэу Нэгъэплъэ Аскэрбий.

— Мыгъэ кинофильмэхэр къэдгъэлъэгъоштых, — къытиIуагъ Нэгъэплъэ Аскэрбий. — Къэбэртэе-Бэлькъарым, тилъэпкъэгъуэр зыщыпсэурэ хэгъэгухэм, Адыгеим, нэмыкIхэм ашатырахыгъэхэм

искусствэр зышлогъэшIэгъонхэр ядгъэплъыштых.

Адыгеим культурэмкIэ и Министерствэ зэхэщэн Iофыгъохэр зэрехьэх. Кином иартист, режиссер цIэрыIохэр тиреспубликэ къырагъэблэгъэштых. Iэнэ хьураехэм, фэшъхьаф зэлукIэгъухэм кином имэхьанэ, инеушрэ мафэ зыфэдэштым ащытегушыIэштых.

Мэзаем и 25-м Мыекъуапэ дэт гупчэу «Джой-Ленд» зыфиIорэм кином и Ильэс икьызэ-

лухын фэгъэхьыгъэ зэхэхьэр щыкIошт.

САМБО

ТелефонкIэ къатыгъ. Урысыем самбэмкIэ изэнэ-къокъу Шъачэ шыкIуагъ. Ильэс 20-м нэс зыныбжь кIалэхэр алырэгъум щызэбэныгъэх. Адыгэ Республикэм икIэлэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ зыщызыгъэсэрэ Мерэм Дамир зэлукIэгъухэм ахэлэжьагъ.

Нарт шъаор килограмм 52-рз къэзыщэчэрэмэ янэкъокъугъ, тыжьын медалыр къыфагъэ-шъошагъ. Тренер-кIэлэегъаджэ-

хэу Хьакурынэ Дамиррэ Акъуш Бислъанрэ Д. Мерэмыр агъасэ.

Тиреспубликэ самбэмкIэ икIэ-

Тыжьыныри дзеп

лэцIыкIу-ныбжьыкIэ спорт еджапIэ ипашэу Делэкъо Адамэ къызэрэтиIуагъэу, Мерэм Дамир Европэм иныбжьыкIэхэм язэнэ-

къокъу хэлэжьэнэу фитыныгъэ къыдихыгъ. Мэлылфэгъум и 6-м зэлукIэгъухэр Францием щызэхэщэштых.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЛЪ Нурбий.